

• embargo tot persconferentie
11 oktober 2012, 12⁰⁰ uur.

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	14-11-2012	Registratienr.	BD 12.3317802
Raadscommissie	alle (begrotingsdag)	Datum B&W besluit	09-10-2012
Datum raadscommissie	09-11-2012	Portefeuillehouder	Schroor
Bijlagen	5	Steller	H. Smit/ M van der
		Telefoon	7690
		E-mail	hilda.smit@groningen. nl

Onderwerp

Gemeentebegroting 2013

Concept raadsbesluit

Bijgaand ontvangt u de gemeentebegroting 2013, waarin wij aangeven wat we in 2013 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel dat gaat kosten.

Het begeleidende raadsvoorstel bestaat uit twee delen:

1. de aanbiedingsbrief, waarin we u in hoofdlijnen informeren over de beleidsmatige en financiële keuzes voor 2013 en 2014 en onze voorstellen voor de verdeling van het extra beleid 2013;
2. enkele andere voorstellen die we bij deze gelegenheid aan u voorleggen.

De raad besluit:

- I. de gemeentebegroting 2013 vast te stellen;
- II. van de beschikbare middelen extra beleid 2013 een bedrag van 51,188 miljoen euro incidenteel en 30 duizend euro structureel over te hevelen van het deelprogramma college, raad en overig naar de deelprogramma's zoals opgenomen in het onderdeel begrotingswijziging;
- III. van de beschikbare middelen extra beleid 2013 een bedrag van 3,0 miljoen euro toe te voegen aan de reserve grondzaken ten laste van het deelprogramma college, raad en overig;
- IV. de beschikbare middelen vanuit het gemeentefonds 2013 (o.a. ISV) in totaal 7,190 miljoen euro incidenteel en 842 duizend euro structureel over te hevelen van het deelprogramma college, raad en overig naar de deelprogramma's zoals opgenomen in het onderdeel begrotingswijziging;
- V. een bedrag van 800 duizend euro vrij te laten vallen uit de reserve afvalstoffenheffing ten gunste van het deelprogramma college, raad en overig als gevolg van de nacalculatie van het BTW-compensatiefonds;
- VI. een bedrag van 450 duizend euro vrij te laten vallen uit de reserve kinderfonds ten gunste van het deelprogramma inkomen en inkomensondersteuning ter dekking van een deel van het tekort armoedebeleid 2013;
- VII. een bedrag van 61,054 miljoen euro vrij te laten vallen uit de reserve Regio Specifiek Pakket ten gunste van het deelprogramma college, raad en overig voor aanvulling van ons weerstandsvermogen en ter dekking van ons aandeel in de kosten Regio Tram;
- VIII. te stoppen met de projecten zoals opgenomen in bijlage 3 en de opbrengst van 14,6 miljoen euro ten gunste te brengen van het deelprogramma college, raad en overig;

- IX. tot het opheffen van de egalisatie- en bestemmingsreserves zoals opgenomen in bijlage 5;
- X. het minimumniveau van de Algemene Egalisatie Reserve vast te stellen op 25 miljoen euro;
- XI. het saldo van 50 duizend euro van de algemene bedrijfsreserve MD over te boeken naar de Algemene Egalisatie Reserve;
- XII. een bedrag van 4,5 miljoen euro betreffende de vergoeding van kabels en leidingen van Enexis te onttrekken aan de algemene egalisatie reserve ten gunste van het deelprogramma College, raad en overig;
- XIII. een bedrag van 7,5 miljoen euro betreffende het verwachte rekeningsresultaat 2012 te onttrekken aan de Algemene Egalisatie Reserve ten gunste van het deelprogramma college, raad en overig;
- XIV. de claim van 132 duizend euro die rust op de reserve onderzoek en statistiek voor dekking personeelskosten tot en met 2018 over te boeken naar de Algemene Egalisatie Reserve;
- XV. de gemeentebegroting 2013 dienovereenkomstig te wijzigen;
- XVI. de kredieten voor routine investeringen van diensten beschikbaar te stellen conform het overzicht in paragraaf 4.4 Investeringen en financiering van de gemeentebegroting 2013.

Hierbij ontvangt u de gemeentebegroting voor 2013. Zoals u weet verschijnt deze begroting in moeilijke omstandigheden. Deze begroting is tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het huidige college. We hebben vanwege de politieke situatie bij het opstellen van de begroting 2013 nadrukkelijk vooraf afgestemd met uw raad. Conform de door u aangenomen motie is deze begroting beleidsarm en maakt de tram er geen onderdeel meer van uit.

Het zijn lastige tijden voor de stad vooral vanwege de economische crisis, die ervoor heeft gezorgd dat we dit jaar fors moesten afboeken op bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. Daarnaast zien we dat de werkloosheid is toegenomen en dat de woningmarkt nog niet aantrekt. Dit resulteert in een verzwaarde financiële opgave voor onze gemeente. Hoewel het meerjarenbeeld sluitend is en voor de periode na 2014 een plus laat zien, is ons weerstandvermogen op dit moment ruim onvoldoende. Bovendien hebben we in 2013 en 2014 een aantal onvermijdelijke financiële knelpunten.

Wij leggen uw raad een begroting 2013 voor die solide is van karakter. Met solide bedoelen wij dat er een sluitende begroting en een sluitend meerjarenbeeld voorligt, dat reserves op voldoende niveau zijn en dat de onontkoombare knelpunten voor 2013 opgelost zijn, de knelpunten voor 2014 in beeld gebracht zijn en dat daarbij aangegeven is hoe de knelpunten opgelost kunnen worden. Solide betekent ook het continueren van het ingezette beleid bij de begroting 2012. Tot slot geven we in de begroting aan hoe we ons weerstandvermogen weer op peil kunnen brengen en welke financiële keuzes dat met zich meebrengt.

Een solide begroting opstellen bleek een ingewikkeld karwei. Om in 2013 en 2014 op een weerstandsniveau van 0,8 te komen zullen we pijnlijke keuzes moeten maken.

Deze begroting is beleidsarm. Dat wil zeggen dat er geen nieuwe activiteiten opgestart worden. Dat is immers aan het nieuwe college. Daar waar keuzes zich voordoen leggen wij die expliciet voor aan uw raad.

De RegioTram is niet meer opgenomen in deze begroting. In opdracht van uw raad hebben we het project uit de begroting gehaald. De discussies over het uiteindelijk te bereiken weerstandsniveau, de wijze waarop we omgaan met rijksbezuinigingen, incidenteel gefinancierde activiteiten en de bereikbaarheid van de stad zal uw raad voeren met een nieuw college. Deze begroting levert daarvoor louter de op dit moment bekende gegevens.

Meerjarenbeeld.

In totaal hebben we in het financieel meerjarenbeeld over de periode 2013-2014 incidentele ruimte van 121 duizend euro. Vanaf 2015 vertoont het meerjarenbeeld een positief saldo van 15,8 miljoen euro dat oploopt tot 17,5 miljoen euro in 2016.

In 2013 en 2014 is 128,4 miljoen euro aan incidentele middelen beschikbaar. Verderop in de begroting doen we een gedetailleerd voorstel voor de verdeling hiervan. Deze middelen gebruiken we om knelpunten op te lossen en ons weerstandsvermogen aan te vullen (tot een ratio van 0,8).

Stilleggen RegioTram.

De begroting is conform de motie van uw raad "tramvrij". Momenteel bereiden wij een besluit voor over het stilleggen van de RegioTram. Wanneer dat besluit genomen is vallen de voor de tram gereserveerde middelen vrij. Tot nu toe dachten wij dat dat 60 miljoen euro zou zijn. Dit bedrag is verhoogd tot 79 miljoen euro. Dit komt vooral doordat wij er eerder voorzichtigheidshalve van uit gingen dat de gemaakte kosten voor 100% voor rekening van de gemeente Groningen zouden komen. Overigens zijn de kosten wel toegenomen van 31 miljoen naar bijna 40 miljoen euro. Deze verhoging komt omdat de plankosten in 2012 zijn doorgelopen ten opzichte van de opgave in maart 2012. Daarnaast was in de 31 miljoen euro nog geen rekening gehouden met vooruitbetaalde uitvoeringskosten. In totaal zijn deze 3,4 miljoen. Dit betreft voornamelijk kosten in verband met het verplaatsen van de ingang van de Boterdiepgarage en het verleggen van kabels en leidingen bij de Vrydemalaan. In onderstaand overzicht zijn de gemaakte kosten op een rij gezet, waarbij tevens wordt aangegeven welk deel vooralsnog ten laste van de gemeente komt. Daarbij wordt de actuele informatie ook vergeleken met de informatie die bij de voorjaarsbrief was opgenomen.

Opbouw gemaakte kosten RegioTram	Informatie bij voorjaarsbrief	Actuele informatie Begroting 2013	Tlv gemeente
Plankosten trambureau, incl consortiaverg.	25,4	31,0	10,3
Gemeentelijke plankosten	1,4	1,6	1,6
Verwervingen: verwacht neg. resultaat	0,9	1,1	0,6
Glaudé-locatie	2,7	2,7	2,7
Jaarlijkse rentelast verwervingen	0,1	0,0	0,0
Vooruitbetaalde uitvoeringskosten	0,0	3,4	1,7
Totaal	30,5	39,8	16,9

Verder is onze bijdrage aan het Raamwerk Regiorail 14,9 miljoen euro in plaats van 19 miljoen euro en houden we rekening met een reservering van 1 miljoen euro voor de kosten van vervanging van de Maagdenbrug en overige effecten die in de businesscase van de RegioTram waren meegenomen. In totaal valt er door het stilleggen van de tram, na aftrek van kosten dus 79 miljoen euro vrij. In onderstaand overzicht is inzichtelijk gemaakt hoe de vrijval tot stand komt en hoe deze kan worden vergeleken met de eerder genoemde 60 miljoen euro.

Vrijval middelen RegioTram	Informatie bij voorjaarsbrief	Actuele informatie begroting 2013
Gemeentelijke bijdrage RegioTram	103,1	105,1
Beschikbaar voor Weerstandsvermogen	14,4	14,2
Totaal gemeentelijke bijdrage RegioTram	117,5	119,3
<i>Wijzigingen nav afspraak provincie</i>		
Verlaging initiele bijdrage	-3,0	-3,0
verlaging benodigd weerstandsvermogen	-4,4	-4,4
Geactualiseerde bijdrage RegioTram	110,1	111,9
Af:		
Gemaakte kosten	-31,0	-16,9
Bijdrage Raamwerk RegioRail	-19,0	-14,9
Reservering Maagdenbrug + overige effecten	0,0	-1,0
Vrijval RegioTram	60,1	79,1

Met het stilleggen van de RegioTram zijn de mobiliteitsopgaven niet verdwenen. Het nieuwe college zal zich moeten bezinnen op welke wijze het samen met de regiopartners de bereikbaarheid van de stad wil gaan aanpakken. Dat zal geen gemakkelijke opgave zijn gezien de beperkte financiële ruimte die wij hebben. Daarbij moeten we in ogenschouw nemen dat het huidige OV-systeem op termijn met exploitatietekorten te maken krijgt. Wij zijn daarin voor 21% risicodragend.

Opgaven.

In deze begroting geven we antwoorden op omvangrijke opgaven. De opgaven zijn te clusteren in de volgende thema's:

Opgaven 2013-2014

- Oplossen begrotingstekort 2013 en 2014 (respectievelijk 42,3 en 7,0 miljoen euro).
- Continueren ingezette beleid 2013 en 2014.
- Versterken weerstandsvermogen (naar ratio 0.8, 67,9 miljoen euro in 2013).

Opgaven 2015 e.v.

- Verder versterken weerstandsvermogen (naar ratio 1.0.) (37,1 miljoen euro).
- Borgen incidenteel gefinancierde activiteiten (28,1 miljoen euro).
- Opvangen aanvullende rijksbezuinigingen (10 - 20 miljoen euro).
- Vervangen Herewegviaduct (25 - 30 miljoen euro nodig, 10 miljoen euro is beschikbaar, 5 miljoen euro bijdrage externen).
- Bereikbaarheidsopgave pm.

De opgave voor 2013 lossen we op in de nu voorliggende begroting. Voor de knelpunten die zich in 2014 voordoen brengen we de dekkingsmogelijkheden in beeld. Het nieuwe college doet daarover een definitief voorstel. Voor de jaren 2015 e.v. brengen we de opgaven en de mogelijke oplossingsrichtingen in beeld.

Opgaven voor 2013 en 2014.

In de achterliggende maanden hebben we u in onze Voorjaarsbrief (juni) en via "recessierapportage's" (laatstelijk in juli) geïnformeerd over de financiële positie van onze gemeente. Op basis van onze actuele inzichten gaan we er nu vanuit dat we in 2013 en 2014 voor een totale opgave staan van 127,3 miljoen euro.

Oplossen begrotingstekort 2013 en 2014 (42,3 en 7,0 miljoen euro).

In bijlage 1 treft u een overzicht aan van de tekorten en dekkingsmogelijkheden voor 2013 en 2014. Over de meeste hebben wij u in de Voorjaarsbrief en de recessierapportage al geïnformeerd. De belangrijkste op te lossen tekorten betreffen de doorbetaling van het bijzonder onderwijs, de verdragingskosten van de Damsterdiepgarage, en de te verwachten extra uitgaven aan uitkeringen en armoedebeleid. Hiernaast willen we geld beschikbaar stellen voor knelpunten in het lopende beleid (onder andere noodopvang asielzoekers, leerlingenvervoer, verkeerseducatie, stadstoezicht, plankosten Zuidelijke Ringweg en spoorse projecten).

Versterken weerstandsvermogen (67,9 miljoen euro).

In de Voorjaarsbrief hebben we gemeld dat we in deze collegeperiode ons weerstandsvermogen willen aanvullen tot een ratio van 0,8 (dat is 80% van het totaal aan berekende risico's). In totaal is hiervoor 77,9 miljoen euro nodig. Om in 2013 al op 80% te komen is er 67,9 miljoen euro nodig, omdat we ervan uitgaan dat nieuwe rijksbezuinigingen, die we inschatten op 10 miljoen euro, pas in 2014 zullen doorwerken.

Overige noodzakelijke voorstellen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat Groningen een sociale stad moet blijven. Juist in deze tijd willen we onze sociale voorzieningen in stand houden. We stellen uw raad dan ook voor daarop niet te bezuinigen en het ingezette beleid te continueren voor de jaren 2012-2014. Ook kiezen we niet voor tariefsverhogingen. Door een verlaging van de afvalstoffenheffing zullen de woonlasten in 2013 zelfs licht dalen.

U heeft ons in een motie gevraagd het teveel aan ontvangen afvalstoffenheffing in één keer terug te geven aan de burger. Wij hebben meerdere varianten uitgewerkt. Deze zijn uitgewerkt in de Tarievennota. In de begroting hebben we een daling van 6 euro per jaar verwerkt. Op deze wijze kunnen we een langere periode (2013 tot en met 2018) de lasten laag houden en zo zijn er minder tariefsschommelingen. Wanneer uw raad ervoor kiest het overschot in de reserve in een keer terug te geven is dat mogelijk. Dan passen we de begroting erop aan.

Dekkingsvoorstellen.

Hieronder lichten wij toe hoe we de benodigde 42,3 en 7,0 miljoen euro kunnen dekken. Voor het grootste deel lukt dat door maatregelen die geen effect hebben op ons lopende beleid. Voor het jaar 2013 doen wij uw raad concrete voorstellen, voor het jaar 2014 dragen wij de oplossingen aan. Het nieuwe college doet daarover een definitief voorstel. Ook geven we aan hoe we tot de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen voor een ratio van 0,8 in 2013 willen komen.

Zie bijlage 1 voor een overzicht.

Dekkingsmogelijkheden voor oplossen tekort 2013 en 2014.

In totaal hebben we voor 2013 47,4 miljoen euro aan dekkingsmogelijkheden voor het oplossen van tekorten en in 2014 18,1 miljoen euro. Dat is exclusief vrijval van middelen door het stilleggen van de tram en stopzetten projecten.

Door programmatisch bij te sturen in het sociale domein denken we het tekort van 4,3 miljoen euro in 2013 op te kunnen vangen. Ook treffen we maatregelen om het risico op het niet realiseren van voorgenomen bezuinigingen terug te brengen tot nul.

Een omvangrijke dekkingspost betreft de optelling van enkele positieve "financiële resultaten". Het betreft onder meer het verwachte rekeningresultaat 2012 (7,5 miljoen), voordelen in het BTW-compensatiefonds (14 miljoen), de jaarlijkse inkomsten uit onze aandelen Enexis en Attero (5 miljoen) en een van Enexis ontvangen vergoeding voor het delen van de kosten voor aanleg van kabels en leidingen (4,5 miljoen).

We houden in 2013 5,1 (47,4 -42,3) miljoen euro over voor het weerstandsvermogen.

Voor 2014 hebben we 18,1 miljoen euro aan dekkingsmogelijkheden. Na aftrek van het tekort van 7,0 miljoen euro resteert in 2014 11,1 miljoen euro om toe te voegen aan het weerstandsvermogen.

Dekking voor benodigd weerstandsvermogen.

Om het weerstandsvermogen in 2013 op het niveau van 0,8 te brengen hebben we 67,9 miljoen euro nodig. Dat realiseren we deels door de vrijval van de middelen die we gereserveerd hebben voor de RegioTram. De tram leggen we nu immers stil.

In bijlage 2 staat een overzicht van de vrijval van de trammiddelen voor de periode 2014-2016. Uit de tabellen wordt zichtbaar dat er in 2013 niet voldoende middelen via het geplande kasritme vrijkomen. In 2012 en 2013 valt 12,4 miljoen euro vrij uit de gereserveerde trammiddelen (scenario 1, bijlage 2). Dit moet worden gebruikt om ons aandeel in de gemaakte kosten voor de RegioTram op te vangen. Deze kunnen dus niet worden ingezet ter versterking van het weerstandsvermogen.

Om ons weerstandsvermogen in 2013 op peil te brengen gebruiken we een deel van de gereserveerde middelen voor onze bijdrage aan het Regio Specifieke Pakket (RSP).

We vullen deze weer aan met beschikbare middelen voor de RegioTram op het moment dat deze beschikbaar komen in 2014 en 2015 (scenario 3, bijlage 2).

Voor het voldoen van onze RSP bijdrage in 2015 hebben we eind 2012 76,7 miljoen euro beschikbaar. Daarvan gebruiken we 28 miljoen euro voor het weerstandsvermogen. We kunnen niet meer middelen uit deze reserve inzetten omdat de ruilmogelijkheden in de begroting beperkt zijn. We lichten dat hieronder toe.

De middelen voor de RegioTram bestaan voor een belangrijk deel uit structurele middelen. We moeten deze middelen omruilen tegen incidentele middelen voordat we ze kunnen toevoegen aan de reserve RSP. De mogelijkheden voor het ruilen van incidentele middelen met structurele middelen in de gemeentebegroting zijn op dit moment beperkt tot 53 miljoen euro. Bij de voorgestelde dekkingsbronnen gebruiken we hiervan al 25 miljoen euro. Met de resterende ruimte van 28 miljoen euro kunnen we in 2014 en 2015 de structurele trammiddelen ruilen naar incidentele middelen en weer toevoegen aan de reserve RSP.

Daarnaast hebben we in 2013 na aftrek van kosten 20,3 miljoen beschikbaar uit vrijval trammiddelen. Met de voorlopige uitname uit het RSP van 28,0 miljoen euro is er dan in 2013 in totaal 48,3 miljoen euro beschikbaar.

Aanvullende maatregelen zijn daarom noodzakelijk. Ons college heeft een inventarisatie gemaakt van projecten die stopgezet kunnen worden om de tekorten op te lossen. Deze lijst is bijgevoegd in bijlage 3. In totaal spelen we met het stopzetten van deze projecten maximaal 14,6 miljoen euro vrij. Daarnaast is er 7,0 miljoen euro aan BDU-middelen die we in overleg met de provincie anders kunnen inzetten. Die middelen hebben we voorsnog niet meegerekend.

In totaal komen we hiermee op de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen uit op 67,9 miljoen euro.

In 2014 hebben we zoals we eerder al schreven 11,1 miljoen euro voor het weerstandsvermogen. Die middelen zijn nodig om het risico van rijksbezuinigingen die vanaf 2014 zullen optreden, op te vangen. Trammiddelen die vrijvallen vanaf 2014 worden ingezet voor onze gemeentelijke bijdrage van 14,9 miljoen euro aan overige maatregelen in het kader van het Raamwerk RegioRail en het weer aanvullen van de RSP-reserve.

Opgaven voor 2015 en verder.

De nu voorliggende begroting bevat een verantwoord meerjarenbeeld; met ruimte voor nieuw beleid in de komende jaren; van 15,8 miljoen euro in 2015 oplopend tot 17,5 miljoen euro in 2016. Juist in deze tijd, waarin er voorsnog geen zicht is op extra inkomsten, is dit van belang. Een aantal belangrijke opgaven voor de jaren na 2015 zijn nu reeds bekend:

- Verder versterken weerstandsvermogen (naar ratio 1,0) (37,1 miljoen euro).
- Opvangen aanvullende rijksbezuinigingen (10 tot 20 miljoen euro).
- Borgen incidenteel gefinancierde activiteiten (28,1 miljoen euro).
- Vervangen Herewegviaduct (aanvullend 10 tot 15 miljoen euro).
- Bereikbaarheidsopgave (pm).

We weten nog niet welke maatregelen het nieuwe kabinet zal treffen en wat daarvan de gevolgen voor onze gemeente zullen zijn. Gezien de voortdurende economische stagnatie is het verstandig om rekening te houden met aanvullende rijksbezuinigingen. We schatten die in op 10 tot 20 miljoen euro structureel vanaf 2015.

De achterliggende jaren hebben we extra middelen ingezet om te voorkomen dat de gevolgen van de economische recessie en de eruit voortvloeiende (rijks)bezuinigingen niet eenzijdig terechtkomen bij Stadgers met weinig inkomen. Die middelen waren onder meer voor het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken, (re)activering, cultuur en schuldhulpverlening.

De financiering van deze activiteiten is zeker gesteld tot en met 2014. Voor de jaren daarna nog niet. In totaal gaat het om 28,1 miljoen euro aan activiteiten. In bijlage 4 staan ze opgenomen.

Daarnaast achten wij het van belang om het weerstandsvermogen na 2014 te laten doorgroeien naar een ratio van 1.0. Op dit moment schatten we in dat daarvoor 37,1 miljoen euro nodig is. Vanaf 2014 hebben we de beschikking over vrijvallende middelen tram. Er resteert 30,4 miljoen euro aan investeringsruimte (2,1 miljoen euro structureel). Het is aan het nieuwe college en uw raad of de middelen ingezet worden voor het aanvullen van het benodigde weerstandsvermogen tot 1,0 voor de bereikbaarheidsopgave of voor het opvangen van andere activiteiten en tegenvallers.

De vervanging van het Herewegviaduct zal in 2015 gerealiseerd moeten worden. Op dit moment hebben we hiervoor 10 miljoen euro beschikbaar. Een voorlopige kostenraming laat zien dat de kosten uitkomen rond de 25-30 miljoen euro. Mogelijk kunnen we een deel van de kosten dekken met externe middelen. We verwachten dat een aanvullende gemeentelijke bijdrage van minimaal 10 miljoen euro nodig is. Dekking van de kapitaallasten kan plaatsvinden met de jaarlijkse vrijval van BCF-middelen (in 2015 en 2016 is dit 0,8 miljoen euro structureel).

Naast de vrijval van de trammiddelen zijn er andere oplossingen mogelijk. Vanaf 2015 zien we ruimte in het meerjarenbeeld, nieuwe bezuinigingen kunnen gestart worden, en het bijstellen van beleid is een mogelijke optie. Het nieuwe college zal daarin keuzes moeten maken.

Resumerend.

Met deze begroting leggen we een solide basis voor een nieuw college. De RegioTtram maakt geen onderdeel uit van de begroting. De daarvoor gereserveerde middelen zetten we in om het weerstandsvermogen aan te vullen. Voor de korte termijn levert dat nog onvoldoende op. We zullen ook projecten stop moeten zetten om de benodigde reserves op het gewenste niveau te brengen. In totaal zien we in de periode 2013 en 2014 een tekort van 127,3 miljoen euro. Om dat op te lossen moesten we pijnlijke keuzes maken. Voor 20 miljoen euro doen we dat door bijsturingmaatregelen te treffen in de gemeentelijke programma's en door alternatieven aan te dragen voor het bezuinigingspakket. Voor nog eens 14,6 miljoen euro stellen we voor projecten te stoppen. Het resterende bedrag komt uit de vrijval middelen tram en uit een tijdelijke bijdrage uit de reserve RSP.

Na 2015 hebben we met onzekerheden te maken als rijksbezuinigingen (10 tot 20 miljoen euro), incidenteel gefinancierde activiteiten (28,1 miljoen euro), benodigde aanvulling weerstandsvermogen voor een ratio van 1,0 (37,1 miljoen euro) en een bereikbaarheidsopgave (pm). Het dan toetredende college zal met uw raad moeten afwegen hoe het de resterende vrijvallende middelen voor de tram en de ruimte in het meerjarenbeeld inzet, samen met verdere bezuinigingen en andere beleidskeuzes.

Ons college vertrouwt er op dat, conform uw uitgangspunten, er een begroting voorligt die kan rekenen op draagvlak en uiteindelijk ook instemming van uw raad.

Begrotingswijziging.

In onderstaande overzichten worden de begrotingswijzigingen gepresenteerd die worden voorgesteld bij de begroting 2013. Met deze begrotingswijzigingen wordt de continuering van extra beleidsmiddelen vanuit voorgaande jaren overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's, wordt het voorgestelde extra beleid vanuit de begroting 2013 overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's en worden in de begroting 2013 gereserveerde middelen vanuit het gemeentefonds overgeheveld naar de betreffende deelprogramma's. De dekking van deze middelen vindt plaats vanuit het programma Overig, deelprogramma College, raad en overig bij de BD.

Continuering extra beleid voorgaande jaren.

Programma	Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijziging	Inc.	Struct.
Continuering extra beleid voorgaande jaren				2013 (i)	2013 (s)
Werk en inkomen	1.5 Overige w erk en inkomen	SOZAWE	Friciekosten SOZAWE	200	
Werk en inkomen	1.4 Iederz	iederz	Bedrijfsvoering iederz	450	
Werk en inkomen	1.5 Overige w erk en inkomen	SOZAWE	Efficiency UWV	500	
Bedrijfsvoering	12.2 Personeel	BSD	Formatie concernfinanciën	150	
Stadhuis en stadjer	11.2 Beleidscommunicatie	BSD	Wijkcommunicatie	50	
Stadhuis en stadjer	11.2 Beleidscommunicatie	BSD	Burgerparticipatie	50	
Bedrijfsvoering	12.3 Facilitaire dienstverlening	DIA	ICT	2.522	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.1 Sociale samenhang en participatie	HVD	Wmo	1.700	
Veiligheid	10.1 Veilige w oon- en leefomgeving	BSD	Veiligheidsbeleid	1.875	
Economie en werkgelegenheid	2.2 Binnenstad en toerisme	RO/EZ	Binnenstadmanagement	300	
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.1 Kw aliteit van de leefomgeving	RO/EZ &MD	Onderhoud: incidentele aanvulling (2011-2014)	500	
Wonen	8.2 Nieuw bouw	RO/EZ	Woningmarkt	750	
Wonen	8.3 Bestaande w oningvoorraad	RO/EZ	Woonschepenhaven	4.000	
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.1 Kw aliteit van de leefomgeving	RO/EZ	Herew egviaduct (tijdelijke maatregelen)	100	
Verkeer	7.4 Parkeren	RO/EZ	Parkeerbedrijf	1.200	
Werk en inkomen	1.4 iederz	iederz	Iederz WSV	4.000	
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	Schuldhelp	70	
Werk en inkomen	1.1 Werk en activering	SOZAWE	200 banenplan (tot en met 2014)	500	
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	Lokaal inkomensbeleid	333	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	Antillianenbeleid	387	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.2 Preventie en zorg	OCSW	Functie meldpunt verbreden	140	
Jeugd en onderwijs	3.1 Integraal jeugdbeleid	OCSW	Verduurzamen schoolgebouwen	1.000	
Economie en werkgelegenheid	2.3 Groningen kennisstad	BSD	Akkoord van Groningen	500	
Cultuur	6.3 Overig cultuur	OCSW	Cultuur	1.000	
Economie en werkgelegenheid	2.1 Ruimte voor bedrijvigheid	RO/EZ	G-kracht	1.000	
Wonen	8.2 Nieuwbouw	RO/EZ	Duurzame ontwikkeling/ ambitie energieneutraal 2025	1.750	
Bedrijfsvoering	12.4 Overige bedrijfsvoering	BSD	Organisatieontwikkeling/ frictiekosten	1.000	
Wonen	8.2 Nieuwbouw	RO/EZ	Aanvulling reserve grondzaken	3.000	
Totaal continuering extra beleid (inclusief reserve mutaties)				29.027	0

Extra beleid begroting 2013.

Programma	Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijziging	Inc.	Struct.
Extra beleidsmiddelen 2013				2013 (i)	2013 (s)
Cultuur	6.1 Culturele infrastructuur	OCSW	Volksfeesten		30
Jeugd en onderwijs	3.1 Integraal jeugdbeleid	OCSW	Leerlingenvervoer	170	
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	GR Meerstad	112	
Verkeer	7.2 Openbaar vervoer	RO/EZ	Bijdrage OV bureau	159	
Verkeer	7.3 Auto	RO/EZ	Plankosten ZRW/ Spoor	1.090	
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.1 Kwaliteit van de leefomgeving	MD	Stadtoezicht	315	
Werk en inkomen	1.4 iederz	iederz	Tekort iederz	1.415	
Werk en inkomen	1.5 Overige werk en inkomen	SOZAWE	Frictiekosten SoZaWe	1.000	
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	Armoedebeleid	1.550	
Verkeer	7.5 Verkeersveiligheid	RO/EZ	Verkeerseducatie	55	
Economie en werkgelegenheid	2.2 Binnenstad en toerisme	RO/EZ	Ruimte voor de binnenstad	150	
Bedrijfsvoering	12.4 Overige bedrijfsvoering	BSD	Projectkosten organisatieontwikkeling	500	
Jeugd en onderwijs	3.2 Overig	OCSW	O2G2	6.100	
Cultuur	6.1 Culturele infrastructuur	RO/EZ	Groninger Museum	100	
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	Uitvoering wet BUIG	7.800	
Verkeer	7.3 Auto	RO/EZ	Damsterdiep	4.200	
Economie en werkgelegenheid	2.3 Groningen kennisstad	RO/EZ	SNN	100	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	Noodopvang asielzoekers	345	
Bedrijfsvoering	12.4 Overige bedrijfsvoering	BSD	Frictiekosten nieuwe organisatiebezuinigingen	0	
Totaal extra beleid 2013				25.161	30

Begrotingswijzigingen middelen gemeentefonds.

Programma	Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijziging	Inc.	Struct.
Overige begrotingswijzigingen vanuit gemeentefonds middelen				2013 (i)	2013 (s)
Cultuur	6.1 Culturele infrastructuur	OCSW	Volksfeesten		-50
Wonen	8.4 Cultuurhistorie en archeologie	RO/EZ	ISV 2013	1.050	
Cultuur	6.1 Culturele infrastructuur	RO/EZ	ISV 2013	160	
Bedrijfsvoering	12.4 Overige Bedrijfsvoering	RO/EZ	ISV 2013	266	
Wonen	8.5 Overig wonen	RO/EZ	ISV 2013	1.000	
Wonen	8.3 Bestaande voorraad	RO/EZ	ISV 2013	1.880	
Wonen	8.1 Doelgroepen	RO/EZ	ISV 2013	250	
Wonen	8.2 Nieuwbouw	RO/EZ	ISV 2013	2.220	
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.1 Kwaliteit van de leefomgeving	RO/EZ	ISV 2013	250	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.1 Sociale samenhang en participatie	HVD	Wmo (juncirculaire 2012)		-168
Welzijn, gezondheid en zorg	4.3 Integratie en emancipatie	SOZAWE	Uitvoeringskosten inburgering (juncirculaire 2012)		-76
Welzijn, gezondheid en zorg	4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	LHBT-emancipatiebeleid (juncirculaire 2012)	20	
Welzijn, gezondheid en zorg	4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	Antillianengemeenten (juncirculaire 2012)	-195	
Veiligheid	10.1 Veilige woon- en leefomgeving	BSD	Veiligheidshuizen (juncirculaire 2012)		266
Welzijn, gezondheid en zorg	4.2 Preventie en zorg	OCSW	Vrouwenopvang (juncirculaire 2012)		459
Welzijn, gezondheid en zorg	4.2 Preventie en zorg	OCSW	Maatschappelijke opvang (juncirculaire 2012)		304
Jeugd en onderwijs	3.1 Integraal jeugdbeleid	OCSW	Centra voor Jeugd en Gezin (juncirculaire 2012)		57
Welzijn, gezondheid en zorg	4.1 Sociale samenhang en participatie	OCSW	Transitiekosten decentralisatie AWBZ (septiore 2011)	289	
Totaal				7.190	842

Daarnaast worden een aantal begrotingswijzigingen voorgesteld die noodzakelijk zijn om de dekking voor de begroting 2013 administratief te regelen. Het betreft hier onder andere onttrekkingen aan de reserve RSP en de AER.

Overige begrotingswijzigingen naar aanleiding van het dekkingsvoorstel.

Programma	Deelprogramma	Dienst	Naam beleidswijziging	Inc.
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Onttrekking reserve RSP ter dekking begroting 2013	-61.054
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Inzet reserve RSP voor begroting 2013 AER	25.000
Wonen	8.2 Nieuwbouw	RO/EZ	Inzet reserve RSP voor begroting 2013 Grondzaken	28.707
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Inzet reserve RSP voor begroting 2013 Stelpost	7.347
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.2 Afvalinzameling en verwerking	MD	Onttrekking reserve Afvalstoffenheffing	-800
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Inzet reserve Afvalstoffenheffing voor begroting 2013	800
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Vrijval bijdrage reserve BCF	-8.000
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Inzet reserve BCF voor begroting 2013	8.000
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Prognose rekeningsresultaat 2012 onttrekking AER	-7.500
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Inzet rekeningsresultaat 2012	7.500
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Jaarlijkse inkomsten Enexis en Attero	-2.900
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Jaarlijkse inkomsten Enexis en Attero voor begr 2013	2.900
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	onttrekking reserve Kinderfonds	-450
Werk en inkomen	1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SOZAWE	Armoedebeleid	450
Onderhoud en beheer openbare ruimte	9.2 Afvalinzameling en verwerking	MD	onttrekking dienstegalatiereserve MD	-50
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	toevoeging AER	50
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Vergoeding kabels en leidingen Enexis onttrekking AER	-4.500
Overig	13.1 College, raad en overig	BSD	Vergoeding kabels en leidingen Enexis voor begr 2013	4.500

Opheffen dienst egalisatiereserves en bepalen minimum niveau Algemene Egalisatie Reserve.

Bij de jaarrekening 2011 hebben we de saldi van de verschillende dienst egalisatiereserves toegevoegd aan de Algemene Egalisatie Reserve. Gezien de ontwikkelingen in de organisatie-, programma- en vakdirectiesturing- achten we dienst egalisatiereserves niet meer noodzakelijk en stellen we voor de dienst egalisatiereserves op te heffen.

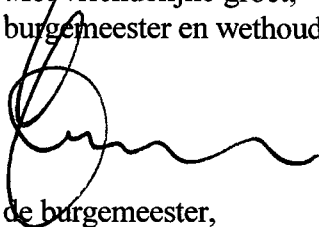
We hebben u bij de rekening 2011 ook toegezegd terug te komen op de noodzakelijke omvang van de Algemene Egalisatie Reserve. Vooralsnog stellen we voor de vastgestelde minimumniveaus van de verschillende dienst egalisatiereserves op te tellen bij de algemene egalisatiereserve.

De minimale noodzakelijke omvang van de Algemene Egalisatie Reserve komt hierdoor uit op 25 miljoen euro. Bij de actualisatie van de kadernota Weerstandsvermogen/Reserves en Voorzieningen komen we nader terug op de minimale noodzakelijke omvang van de Algemene Egalisatie Reserve.

Op de op te heffen reserve onderzoek en statistiek rust nog een claim van in totaal 132 duizend euro ter dekking van personeelslasten tot 2018. Om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen zullen we claim van 132 duizend euro opnemen in de Algemene Egalisatie Reserve.

De egalisatiereserve van de MD heeft per 1 januari 2013 een saldo van 50 duizend euro. Omdat we reserve opheffen stellen we voor het saldo over te boeken naar de Algemene Egalisatie Reserve.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

L.S

Bijlage 1

Knelpunten 2013 en 2014		Bedrag		Voorgestelde dekkingsbronnen 2013 en 2014		Bedrag	
Knelpunten 2013 en 2014	2013	2014	Dekkingsbronnen 2013 en 2014	2013	2014		
1. Knelpunten onderwijs	-6.100		23. Vergoeding kabels en leidingen Enexis	4.500			
2. Groninger Museum - budget onderhoud	-100		24. Inzet rente over de RSP reserve 2013-2015	300	300		
3. Uitvoering wet BUIG - verwacht tekort 2013	-7.800		25. Vrijval bijdrage reserve BCF in 2013 en 2014	8.800	5.200		
4. Damsterdiep	-4.200		26. Vrijval gereserveerd weerstandsvermogen RegioTram	4.400			
5. Iederz - verwacht tekort 2013	-1.415		27. Vrijval middelen RegioTram	3.000			
6. SNN - bijdrage 2013	-100		28. Prognose rekeningresultaat 2012	7.500			
7. Noodopvang asielzoekers	-345		29. Jaarlijkse inkomsten Enexis en Attero	2.900	2.100		
8. Leerlingenvervoer	-170		30. Risicobuffer 2014		5.000		
9. GR Meerstad	-112	-112	31. Alternatieve bezuinigingsmaatregelen	11.700	4.200		
10. Bijdrage OV bureau	-159	-159	32. Dekkingsmogelijkheden maatschappelijk domein	4.300			
11. Plankosten ZRG / Spoor	-1.090	-475	33. Stopzetten RegioTram	48.300			
12. Friciekosten SoZaWe	-1.000		34. Stopzetten projecten	14.600			
13. Armoedebelief (2013 en 2014)	-1.550	-2.000	35. Overschot jaarschijf 2014 in meerjarenbeeld				1.308
14. Stadstoezicht (2013 en 2014)	-315						
15. Verkeerseducatie (2013 en 2014)	-55	-55					
16. Ruimte voor de binnenstad	-150						
17. Projectkosten organisatieontwikkeling	-500						
18. Risico bij realisatie bezuinigingen	-11.700	-4.200					
19. Knelpunten maatschappelijk domein	-4.300						
20. Tekort jaarschijf 2013 in meerjarenbeeld	-1.188						
Totaal tekorten 2013 en 2014	-42.349	-7.001					
Benodigde aanvulling weerstandsvermogen tot 0,8 (matig)							
21. Actualisering weerstandsvermogen begroting 2013	-67.951						
22. Nieuwe Rijksbezuinigingen effect 2014		-10.000					
Totaal benodigde aanvulling weerstandsvermogen tot 0,8	-67.951	-10.000					
Totaal tekort 2013 en weerstandsvermogen en 2014	-110.300	-17.001	Totaal voorgestelde dekkingsbronnen 2013 en 2014	110.300	18.108		

Bijlage 2: Alternatieven bij inzet middelen door stoppen RegioTram

Het stoppen met de RegioTram betekent dat de beschikbare middelen anders ingezet kunnen worden. De middelen die beschikbaar komen dienen te worden ingezet voor:

- 1) Gemeentelijk aandeel in de gemaakte kosten van 39,8 miljoen euro.
Vooralsnog schatten we in dat we in ieder geval 16,9 miljoen euro voor onze rekening moeten nemen.
- 2) Gemeentelijke bijdrage in Raamwerk RegioRail (naast de RegioTram) van 14,9 miljoen euro. We gaan er vooralsnog vanuit dat we deze bijdrage in 2014 kunnen voldoen met de beschikbare structurele middelen;
- 3) Indirecte gevolgen worden ingeschat op 1 miljoen euro.
Uit de analyse bij beheer en onderhoud blijkt dat de vervanging van de Maagdenbrug was meegenomen bij de aanleg van de RegioTram. Wanneer de RegioTram niet door gaat moeten we deze kosten meenemen in het programma Stedelijk Beheer. Het gaat om 750 duizend euro die naar verwachting in 2017 nodig is. Overige effecten zijn ingeschat op 0,25 miljoen euro.

De middelen van de RegioTram komen beschikbaar in de periode 2012-2016. Een deel van de beschikbare middelen zijn structurele middelen waarmee een investering van 61,8 miljoen euro kan worden gefinancierd. In totaal is hiervoor 4,4 miljoen euro beschikbaar. Een deel van deze structurele middelen (2,9 miljoen euro) sparen we vanaf 2006. Daarvan reserveren we elk jaar tot en met 2014 de incidentele vrijval. Deze structurele middelen kunnen vanaf 2015 worden ingezet.

De incidentele middelen bestaan uit nieuw beleid (1,2 miljoen euro), vrijval structureel beleid (13,8 miljoen euro) en beschikbare Essent middelen (25,9 miljoen euro).

Bij de beschikbare middelen is rekening gehouden met een verlaging van 3 miljoen euro als gevolg van de verlaging van de initiële bijdrage aan de RegioTram. Deze 3,0 miljoen euro is bij de dekkingsmogelijkheden afzonderlijk meegenomen.

Er is 9,8 miljoen euro als risicoreservering beschikbaar. Hierbij is rekening gehouden met de verlaging van het weerstandsvermogen met 4,4 miljoen euro als gevolg van afspraken met de provincie over de risicoverdeling. Deze 4,4 miljoen euro is bij de dekkingsmogelijkheden afzonderlijk meegenomen.

Scenario 1: geplande kasritme middelen RegioTram

In onderstaand overzicht is weergegeven in welke jaren de middelen beschikbaar komen.

Scenario 1	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal <i>incidenteel</i>
Beschikbare budgetten						
<u>Structureel</u>						
1.Vrijval structurele bijdrage			14.118	44.244	6.127	64.489
2.korting budget door lagere rente				-2.739		-2.739
<u>Incidenteel</u>						
3.Incidenteel nieuw beleid	1.246					1.246
4.Incidenteel vrijval structureel nieuw beleid	8.807	2.340	2.640			13.787
5.Beschikbare Essent middelen RegioRail			25.870			25.870
6.Beschikbaar risicoreservering				9.757		9.757
Totaal beschikbare middelen	10.053	2.340	42.628	51.262	6.127	112.410

We beschikken in de gemeentelijke begroting over circa 53 miljoen incidentele middelen die geruimd kunnen worden tegen structurele middelen. Bij de dekkingsbronnen in de begroting 2013 wordt hiervan circa 25 miljoen euro gebruikt. Een groot deel van de dekking van de RegioTram bestaat uit structurele middelen (in totaal 61,8 miljoen euro). Niet al deze middelen kunnen geruimd worden tegen incidentele middelen.

Conclusies

- In totaal komt 112,4 miljoen euro beschikbaar. Dit betreft de gemeentelijke bijdrage in het kader van RegioRail en het benodigde weerstandsvermogen;
- Na aftrek van het gemeentelijke aandeel in de gemaakte kosten van 16,9 miljoen euro, de gemeentelijke bijdrage voor Raamwerk RegioRail van 14,9 miljoen euro en indirecte effecten van 1 miljoen euro resteert hiervan 79,6 miljoen euro.

Beschikbare middelen in 2013 en 2014

De beschikbare middelen voor de RegioTram in 2012 en 2013 zijn 12,4 miljoen euro. Dit moet worden gebruikt om het gemeentelijk aandeel in de gemaakte kosten op te vangen. In totaal schatten we in hiervoor in ieder geval 16,9 miljoen euro nodig te hebben. Daarnaast hebben we 1 miljoen euro nodig voor het opvangen van de indirecte effecten gevolgen. Hiervoor willen we 500 duizend euro in 2013 reserveren. De resterende 500 duizend euro moet beschikbaar komen uit de beschikbare middelen voor de RegioTram na 2013. In 2013 is de vrijval van de middelen onvoldoende om de gemaakte kosten en indirecte effecten op te vangen. De resterende 5,0 miljoen euro moet worden opgevangen met de dekkingsmogelijkheden in 2013 die niet nodig zijn voor de tekorten in 2013 (5,0 miljoen euro).

In 2014 is 42,6 miljoen euro beschikbaar voor de RegioTram. Hieruit dient de gemeentelijke bijdrage in het raamwerk RegioRail van 14,9 miljoen euro en de resterende 500 duizend euro voor indirecte effecten te worden betaald.

Per saldo kan in 2013 en 2014 22,2 miljoen euro worden ingezet voor de totale opgave in 2013 en 2014. Rekening houdend met de overige dekkingsbronnen in 2013 en 2014 komt het weerstandsvermogen in 2013 op 0,52 en in 2014 op 0,67.

Beschikbare middelen 2015 en verder

In 2015-2016 komt dan de resterende 57,4 miljoen euro beschikbaar.

In dit scenario wordt het weerstandsvermogen in 2013 en 2014 niet aangevuld tot 0,8. Hiervoor is nog 25 miljoen euro nodig. Hiervoor kan een deel van de beschikbare middelen voor de RegioTram worden ingezet. De precieze omvang is afhankelijk van de beschikbare 'ruilmiddelen' waarmee de structurele middelen kunnen worden geruild voor incidentele middelen.

Scenario 2: Naar voren halen vrijval RegioTram

In scenario 2 is gekeken naar de mogelijkheid de middelen zoveel mogelijk in 2013 beschikbaar te hebben. Dit betekent dat minder lang 'gespaard' kan worden met de vrijval van beschikbare structurele middelen. Hiermee was bij dekking van de gemeentelijke bijdrage voor de RegioTram wel rekening gehouden.

Scenario 2	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Middelen zoveel mogelijk in 2013 beschikbaar						Incidenteel
Beschikbare budgetten						
<u>Structureel</u>						
1.Vrijval structurele bijdrage		35.774	18.353	4.235	6.127	64.489
2.korting budget door lagere rente		-2.739				-2.739
<u>Incidenteel</u>						
3.Incidenteel nieuw beleid	1.246					1.246
4.Incidenteel vrijval structureel nieuw beleid	8.807					8.807
5.Beschikbare Essent middelen RegioRail		25.354				25.354
6.Beschikbaar risicoreservering		8.811				8.811
Totaal beschikbare middelen	10.053	67.200	18.353	4.235	6.127	105.968

Conclusies:

- In totaal is 106,0 miljoen euro beschikbaar voor RegioTram. Het naar voren halen van de middelen kost 6,4 miljoen euro.
- Na aftrek van het gemeentelijke aandeel in de gemaakte kosten van 16,9 miljoen euro, de gemeentelijke bijdrage voor Raamwerk RegioRail van 14,9 miljoen euro en indirecte effecten van 1 miljoen euro resteert hiervan 73,2 miljoen euro.

Beschikbare middelen in 2013 en 2014

De beschikbare middelen in 2012 en 2013 is samen 77,3 miljoen euro. Dit moet worden gebruikt om het gemeentelijk aandeel in de gemaakte kosten op te vangen. In totaal is hiervoor in ieder geval 16,9 miljoen euro nodig. Daarnaast hebben we 1 miljoen euro nodig voor het opvangen van de indirecte effecten gevolgen. Hiervoor willen we 500 duizend euro in 2013 reserveren. De resterende 500 duizend euro moet beschikbaar komen uit de beschikbare middelen voor de RegioTram na 2013. In 2013 resteert daarmee 59,9 miljoen euro.

In 2014 is 18,4 miljoen euro beschikbaar voor de RegioTram. Verminderd met onze bijdrage in het raamwerk Regiorail van 14,9 miljoen euro en de resterende 500 duizend euro voor indirecte effecten resteert in 2014 3,0 miljoen euro.

Per saldo kan in 2013 en 2014 62,9 miljoen euro worden ingezet voor de totale opgave in 2013 en 2014.

Rekening houdend met de overige dekkingsbronnen in 2013 en 2014 komt het weerstandsvermogen in 2013 op 0,86 en in 2014 op 0,88.

Beschikbare middelen 2015 en verder

In 2015-2016 komt dan de resterende 10,4 miljoen euro beschikbaar.

Scenario 3: Voorfinanciering uit RSP reserve

In dit scenario wordt een alternatieve manier in beeld gebracht waarmee de beschikbare middelen naar voren kunnen worden gehaald. We gebruiken de middelen in de reserve RSP voor de aanvulling van het weerstandsvermogen. De reserve RSP vullen we weer aan met de beschikbare middelen voor de RegioTram in 2014 en 2105.

Daarnaast halen we de beschikbare Essentmiddelen, net als in het voorgaande scenario, naar voren. De kosten hiervan zijn relatief gering.

Scenario 3	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Middelen zoveel mogelijk in 2013 beschikbaar						<i>incidenteel</i>
Beschikbare budgetten						
<u>Structureel</u>						
1.Vrijval structurele bijdrage			14.118	44.244	6.127	64.489
2.korting budget door lagere rente				-2.739		-2.739
<u>Incidenteel</u>						
3.Incidenteel nieuw beleid	1.246					1.246
4.Incidenteel vrijval structureel nieuw beleid	8.807	2.340	2.640			13.787
5.Beschikbare Essent middelen RegioRail		25.354				25.354
6.Beschikbaar risicoreservering				9.757		9.757
Totaal beschikbare middelen	10.053	27.694	16.758	51.262	6.127	111.894
Onttrekken RSP reserve tbv weerstandsvermogen (aan te vullen uit middelen RegioTram na 2013)		28.000				

Conclusies

- In totaal komt 111,9 miljoen euro beschikbaar. De kosten voor het naar voren halen van de Essenmiddelen zijn 0,5 miljoen euro. De gemiste rente in de reserve RSP is 0,8 miljoen euro;
- Na aftrek van het gemeentelijke aandeel in de gemaakte kosten van 16,9 miljoen euro en de gemeentelijke bijdrage voor Raamwerk RegioRail van 14,9 miljoen euro, de indirecte effecten van 1 miljoen euro en de gemiste rente van 0,8 miljoen euro resteert hiervan 78,3 miljoen euro

Beschikbare middelen in 2013

De incidenteel beschikbare middelen in 2012 en 2013 komen samen op 37,7 miljoen euro. Dit moet worden gebruikt om gemeentelijk aandeel in de gemaakte kosten op te vangen. In totaal is hiervoor in ieder geval 16,9 miljoen euro nodig. Daarnaast hebben we 1 miljoen euro nodig voor het opvangen van de indirecte effecten gevolgen. Hiervoor willen we 500 duizend euro in 2013 reserveren. De resterende 500 duizend euro moet beschikbaar komen uit de beschikbare middelen voor de RegioTram na 2013. Hierdoor resteert een bedrag van 20,3 miljoen euro.

Een deel van de dekking voor de RegioTram (61,7 miljoen euro) bestaat uit structurele middelen. Deze middelen komen in de periode 2014-2016 beschikbaar (grootste deel in 2015) en kunnen dus niet direct worden ingezet voor versterking van het weerstandsvermogen in 2013. Om toch het weerstandsvermogen in 2013 te kunnen versterken voegen we een deel van de gespaarde RSP middelen in 2013 toe aan het weerstandsvermogen. De RSP middelen vullen we weer aan vanuit de beschikbare middelen voor de RegioTram in 2014 en 2015.

Omdat de middelen voor de RegioTram structurele middelen zijn, moeten we deze omruilen tegen incidentele middelen voordat we ze kunnen toevoegen aan de reserve RSP. De mogelijkheden voor het ruilen van incidentele middelen met structurele middelen in de gemeentebegroting zijn beperkt. In totaliteit kunnen we 53 miljoen euro ruilen. In 2013 en 2014 gebruiken we hiervan al 25 miljoen euro. De resterende ruimte van 28 miljoen euro kunnen nog inzetten. We stellen voor 28 miljoen euro te onttrekken aan de reserve RSP en toe te voegen aan het weerstandsvermogen. We voegen 28 miljoen euro en de gemiste rente van 0,8 miljoen euro uit de beschikbare middelen voor de RegioTram in 2014 en 2015 weer toe aan de RSP reserve.

Per saldo kan in 2013 48,3 miljoen euro worden ingezet voor de totale opgave in 2013. Rekening houdend met de overige dekkingsbronnen in 2013 komt het weerstandsvermogen in 2013 op 0,8.

Resterende middelen 2014 en verder

In de periode 2014-2016 komen de 74,1 miljoen euro beschikbaar. Deze middelen zijn nodig voor onze bijdrage in het raamwerk Regiorail van 14,9 miljoen euro, het aanvullen van der reserve RSP met 28,8 miljoen euro (inclusief gemist rente) en de resterende 500 duizend euro voor indirecte effecten. Daarmee resteert een investeringsruimte van 29,9 miljoen euro. De hierbij horende structurele kapitaallasten zijn 2,1 miljoen euro.

Bijlage 3: Overzicht stoppen projecten

In onderstaand geactualiseerd overzicht zijn de mogelijk te stoppen projecten opgenomen. Alle lopende projecten 2012 kunnen pas in september 2012 door het college en in november 2012 bij raadsbesluit worden stopgezet. Meer dan 75% is dan wellicht al uitgegeven. In 2012 is geen reële vrijval meer te verwachten. Voor het omzetten van het structurele bedrag naar een investeringsbedrag is gerekend met 3,85% (ROP + 0,5%).

BEZUINIGINGSOPTIES (EXCL. ISV/NLA), x.1000			
project	gemeentelijke bijdrage na uitgaven	subsidie	(Maatschappelijke) effecten
EZ			
G-kracht (jaarschijf 2012)	0	PM	Bezuinigen op G-kracht is korten op kansen voor Kennis, werklocaties en ondernemerschap, Binnenstad en toerisme en Internationalisering. Het raakt het ondernemersklimaat in de stad.
Wonen			
Startersleningen <i>Bedrag op o gezet.</i>	0		Instrument voor aanjagen woningmarkt. Eén jaarschijf kan vervallen omdat de reservering van 9 ton in het Revolverend Fonds blijft bestaan.
Revolverend Fonds: verbetering woonschepen	500		Dit verkleint het fonds waardoor er minder mogelijkheden zullen zijn om woonschepen te verbeteren.
Woonschepenhaven	5.000		Dit project kan anders gefinancierd worden, namelijk uit ISV middelen. Het project wordt dan niet gestopt. Herprioritering van het ISV-programma is dan nodig. Andere projecten zullen dan uit het programma geschrapt worden of minder middelen krijgen.

project	Gemeentelijke bijdrage na uitgaven	subsidie	(Maatschappelijke) effecten
Verkeer			
Fietspad langs NRW aansluitend op Blauwbrugje (700)	540	500	Geen verbinding Vinkhuizen-Zernike-Paddepoel-Selwerd. De fietsbereikbaarheid vanuit het noordwestelijk stadsdeel naar de binnenstad wordt daarmee niet bevorderd. Minder groei van fietsers.
Fietspad langs spoorlijn Groningen-Sauwerd (800)	600	450	Ontbrekende schakel in het netwerk. Minder groei van fietsers.
Afronden NZ-route (fietspad Hoogkerk)	625		Geen fietspad langs deze route, betekent een ontbrekende schakel in het netwerk, minder groei van fietsers op dit traject. Meer mensen zullen de auto nemen, waardoor de duurzaamheids doelen (in termen van uitstoot, gevolgen voor flora en fauna, ruimtelijke kwaliteit en voorkomen van versnippering) minder snel bereikt worden.
Restant geld Berlagebrug	103		Vrijval.
P&R Zernike	15s	6.900	We hebben afspraken gemaakt met de HanzeHogeschool en de RuG over de aanleg van P&R Zernike. Het uitstellen of stopzetten van dit project raakt die afspraak rechtstreeks. De bereikbaarheid vanuit het noord-westen van de stad en regio naar de binnenstad wordt daarmee niet verbeterd. Ook zijn er gevolgen voor de de omrijroutes Zuidelijke Ringweg.

project	Gemeentelijke bijdrage na uitgaven	subsidie	(Maatschappelijke) effecten
Onderhoud			
Vrijval overdracht A7	1.100		Vrijval.
Wonen			
Startersleningen	0		De tweede tranche blijft beschikbaar voor startersleningen.
Verkeer			
Fietsparkeren hoofdstation	120s		Betreffen middelen uit het parkeerbedrijf.
Stalling binnenstad	175s	1.600	Betreffen middelen uit het parkeerbedrijf. Wanneer we de stalling niet realiseren zullen er meer fietsers in de openbare ruimte parkeren. Daarmee worden winkels en andere voorzieningen lastiger bereikbaar.
Herinrichting Diepenring	100s 106+70	1.200	Geen herinrichting betekent dat de bereikbaarheid en leefbaarheid van de binnenstad en schilwijken eromheen niet verbetert. Vanaf 2013 levert dit een financieel voordeel op van 81.000 euro oplopend tot 287.000 euro in 2017 door het niet schrappen van parkeerplaatsen.
Doorstroming VKVlaan-LCdH	18s	310	Verwachte vrijval.
Busbaan P+R Europapark – UMCG <i>Niet schrappen</i>	-	-	RSP 2.500, Quickwin 1.600 en BDU 900
Totaal	i 8.644 (428 s)	10.960 i	
428s = ca. 5,9 mln. investeringen	5.958 i		
TOTAAL BEZUINIGINGSSVOORSTELLEN	14.602 i	10.960 i	

Bijlage 4

Incidenteel gedekte structurele activiteiten

In het overzicht hieronder vindt u de activiteiten die tot en met 2014 incidenteel zijn gedekt in het meerjarenbeeld.

Verdeling 2011-2014	
G-kracht	1.000
Duurzame ontwikkeling/ambitie energieneutraal 2025 (2011-2014)	2.000
Integraal veiligheidsbeleid	625
Onderhoud: incidentele aanvulling budget (2011-2014)	500
Cofinancieringsfonds Kennisprojecten (2011-2014)	250
Meldpunt	140
Verdeling 2012-2014	
Integraal veiligheidsbeleid	1.250
Bedrijfsv iederz	700
Efficiency UWV	500
Formatie concernfinanciën	150
Wijkcommunicatie	50
Burgerparticipatie	50
Wmo	1.700
Schuldhelp	70
200 banenplan (tot en met 2014)	500
Verduurzamen schoolgebouwen	1.000
Akkoord van Groningen	500
Cultuur	1.000
Lokaal inkomensbeleid	333
Rijkskorting	
ISV	8.000
BDU korting	pm
totaal	20.318

Bij de nieuwe knelpunten voor 2013 en 2014 is in een aantal gevallen sprake van structurele knelpunten. In de voorliggende varianten worden deze knelpunten voor 2013 en 2014 opgelost. Dit betekent dat ook voor deze activiteiten geldt dat de financiering na 2014 afloopt. Deze knelpunten dienen daarom te worden meegenomen bij de reeds bestaande knelpunten, waarvan de financiering na 2014 afloopt. Het gaat om de volgende (structurele) knelpunten:

GR Meerstad	112
Bijdrage OV bureau	159
Stadstoezicht	315
Tekort iederz	5.100
Armoedebeleid	2.000
Verkeerseducatie	55
Totaal	7.741

In totaal komende knelpunten daarmee op 28,1 miljoen euro.

Bijlage 5

Dienst	Reserve	Saldo 1-1-2013 (x 1.000 euro)
BSD	Exploitatiereserve BD	-
CT	Egalisatiereserve Treasury	-
DIA	Dienst egalisatiereserve DIA	-
HVD	Dienstegalisatiereserve HVD	-
iederz	Algemene reserve iederz	-
MD	Algemene bedrijfsreserve	50
OCSW	Egalisatiereserve OCSW	-
RO/EZ	Algemene reserve bedrijfsvoering ROEZ	-
SoZaWe	Egalisatiereserve sozawe	-
SoZaWe	Bureau Onderzoek & Statistiek	-
Totaal op te heffen reserves		50

Overige op te heffen reserves

Dienst	Reserve	Saldo 1-1-2013 (x 1.000 euro)
SoZaWe	Chronisch zieken en gehandicapten	-
SoZaWe	ICT innovatief	-
SoZaWe	kinderopvang	-
SoZaWe	Wwb inkomen	-
SoZaWe	nieuwbouw	-
Totaal overige op te heffen reserves		0